

Notă de argumentare

a respingerii demersului Consiliului științific specializat D 561.01-24-114 din cadrul Universității de Stat din Moldova cu privire la confirmarea titlului științific de doctor în științe politice domnului
MARINUȚA Vitalie

Teza de doctorat intitulată „Controlul civil democratic asupra Forțelor Armate în contextul securității naționale a Republicii Moldova” se distinge printr-o temă relevantă pentru Republica Moldova, ilustrând imperativul stringent al necesităților de securitate națională și supravegherea democratică asupra instituțiilor militare, în armonie cu obiectivele de integrare europeană și alinierea la standardele internaționale. Subiectul este important și de actualitate, având în vedere contextul geopolitic al regiunii și necesitatea reformei în sectorul de securitate și apărare din Republica Moldova, inclusiv pe dimensiunea civil-militară. Teza conține anumite argumente susținute de o bibliografie extensivă și relevanță practică.

În secțiunea introductivă, autorul afirmă aplicarea unei „abordări interdisciplinare” și a metodelor de „analiză calitativă, comparativă și de conținut... analiza și sinteza factorială....” (p. 16), însă aplicarea practică a acestor metode este inexistentă sau formală. Nu sunt prezentate grile de analiză, studii de caz dezvoltate, scheme comparative sau instrumente analitice proprii. Informațiile prezentate în capitolele care ar fi necesitat validări empirice sunt predominant descriptive, fără a fi integrate într-un cadru metodologic coerent. Astfel, metodologia este prezentă doar ca formă declarativă, fără aplicabilitate reală. Această disjunctie între intenție și execuție compromite validitatea științifică a concluziilor formulate.

Deși autorul menționează o bibliografie amplă, de 337 de titluri, analiza literaturii de specialitate este superficială. Se regăsesc formulări precum: „Huntington consideră că civilii trebuie să aibă un control obiectiv asupra FA” (p. 14), fără a fi urmate de o confruntare critică cu alte modele teoretice. Teza operează preponderent prin parafrază, în loc să formuleze ipoteze originale sau să dezvolte un cadru teoretic propriu. Lipsa de reflecție critică și de integrare logică a surselor afectează consistența demersului, iar în locul unei sinteze teoretice autentice, lucrarea pare a fi o compilație de idei disparate.

Autorul nu reușește să coreleze cadrul teoretic prezentat cu date empirice sau studii de caz relevante pentru Republica Moldova. Se menționează interviul cu un oficial: „Potrivit afirmațiilor domnului Ion TĂBĂRȚĂ... este necesar controlul democratic și civil asupra FA” (p. 13), dar acest material nu este analizat critic. Scrisorile, decretele și alte anexe atașate tezei nu sunt tratate ca date de cercetare, ci ca simple documente ilustrative. Astfel, teza ratează șansa de a demonstra aplicabilitatea teoriei în context local. Absența triangulării dintre teorie, metodă și practică subminează caracterul științific al investigației.

Teza se remarcă prin variații semnificative de stil între diferite capitole și subcapitole, fapt ce ridică semne de întrebare privind coerența redactării. Se observă treceri bruște de la un stil narativ-descriptiv la unul analitic-instituțional, fără o tranziție logică. Spre exemplu, în introducere, stilul este informativ și sobru: „Lucrarea dată se limitează la cercetarea profundă a modului de dezvoltare a controlului civil democratic doar a FA ale Republicii Moldova” (p. 12), în timp ce în concluzii se recurge la un ton autoreferențial: „Autorul a participat activ la elaborarea Strategiei Naționale de Apărare și în cadrul Comisiei de Securitate Națională” (p. 147). Aceste discontinuități sugerează implicarea a mai multor persoane în redactare, afectând unitatea lucrării. Absența unei „voci” a autorului autentice reduce valoarea științifică a lucrării.

Doctorandul, deși susține că a operat o serie de modificări, totuși *nu a realizat o racordare autentică și integrală a tezei la observațiile și recomandările formulate de ANACEC*. În pofida unor mențiuni punctuale, majoritatea corecturilor sunt de ordin declarativ sau formal, fără a reflecta o

modificare substanțială a demersului științific. În varianta reeditată a tezei de doctorat, se menține un limbaj vag și formulări precum: „Studiul confirmă ipoteza formulată și faptul că soluția cea mai eficientă... este voința politică”. Această afirmație este preluată fără a fi sprijinită de o demonstrație teoretică sau o analiză empirică riguroasă. În nota a fost trecută lipsa de ancorare în date sau aplicabilitatea teoriei în cazul Republicii Moldova, această lacună a rămas nerezolvată.

Doctorandul introduce paragrafe extinse despre contribuțiile sale profesionale (de ex. implicarea în Comisia ASA, Strategia Securității Naționale) care nu sunt parte dintr-o demonstrație științifică, ci dintr-un discurs justificativ: „În 2010... Președinte al acestei Comisii a fost autorul acestei teze...”. Aceasta nu constituie o racordare la criticile metodologice sau conceptuale formulate de ANACEC, ci mai degrabă o încercare de a le disipa prin apel la autoritate sau experiență personală.

În pofida menționării teoriilor lui Huntington, Janowitz, Burk sau Desch, teza de doctorat nu revizuieste pozițiile proprii în funcție de limitele aplicabilității acestora în contextul Republicii Moldova. De exemplu: „Modelul „structural-cultural”... constituie doar o modificare a modelelor lui Huntington și Janowitz”. Dar aceste afirmații nu sunt urmate de o alternativă teoretică clară sau de o justificare a alegerii metodologice, ceea ce sugerează că observațiile ANACEC privind racordarea teoriei la realitatea locală nu au fost integrate.

Capitolele II și III păstrează caracterul narativ-descriptiv, fără a transforma datele empirice sau studiile de caz într-o analiză comparativă, tipică cercetării doctorale riguroase. Doctorandul *nu a realizat o racordare substanțială* a tezei la observațiile ANACEC cu privire la polemica științifică. Modificările sunt mai degrabă de natură retorică decât științifică. Absența unei justificări sistematice a deciziilor de modificare și lipsa unei integrări coerente a sugestiilor critice demonstrează o atitudine formală, nu una real angajată în procesul de îmbunătățire a calității științifice a lucrării.

Constatăm că teza nu oferă o definiție riguroasă a conceptelor centrale, în special a celui de „control civil democratic”. Noțiunea este utilizată pe larg, dar fără a fi explicat într-un cadru conceptual clar: „Controlul democratic al FA reprezintă un domeniu deosebit de important în relațiile dintre civili și militari...” (p. 11). Lipsa delimitării clare între formele de control (executiv, parlamentar, societate civilă) creează confuzii teoretice. De asemenea, nu este stabilită o diferență coerentă între control și supraveghere, între autoritate și responsabilitate democratică, neglijare respectivă afectând fundamentele teoretice ale întregului demers științific.

Se observă un limbaj publicistic și autoreferențial în multiple pasaje, fapt incompatibil cu normele academice. De exemplu: „Autorul a fost desemnat ca președinte al Comisiei pentru elaborarea Strategiei Securității Naționale” (p. 182, Anexa 1). Aceste enunțuri par mai degrabă menite să legitimeze personal autorul decât să fundamenteze științific cercetarea. Stilul narativ devine uneori revendicativ, cu formulări elogioase despre activitatea autorului, în locul unei demonstrații obiective, iar această strategie retorică erodează credibilitatea tezei.

În lucrare nu este discutată limita validității concluziilor sau gradul de generalizare al constatărilor, decât o referire foarte vagă la limitările în alegerea actorilor. Autorul afirmă categoric: „Studiul confirmă ipoteza formulată...” (p. 145), fără să menționeze posibile biasuri, constrângeri metodologice sau limite epistemologice. Această abordare rigidă contravine standardelor științifice, care impun recunoașterea onestă a limitelor cercetării. Lipsa unei astfel de secțiuni sugerează o viziune autoritară asupra propriilor concluzii, abordarea rămânând preponderent reflexivă și lipsită de critică, afectând gradul de acceptare academică al tezei.

Deși teza include, în Anexa 11, un interviu valoros realizat cu expertul Ion TĂBĂRȚĂ, director al CID NATO, autorul nu valorifică în mod metodologic acest material empiric. Interviu este invocat punctual în introducerea tezei, dar lipsește o analiză calitativă riguroasă care să integreze conținutul acestuia în demersul științific. Mai exact, autorul nu formulează categorii de analiză, nu

aplică metode specifice cercetării calitative (precum codificarea tematică, analiza narativă sau triangularea cu sursele teoretice), și nu include o reflecție critică asupra pozițiilor exprimate de interviueat. Această omisiune reduce valoarea metodologică a contribuției empirice, atribuindu-i interviului o funcție ilustrativă, și nu analitică. Având în vedere profilul aplicativ al tezei și caracterul strategic al temei, ar fi fost de așteptat ca autorul să realizeze mai multe interviuri și dedice o secțiune distinctă prelucrării calitative a datelor din interviuri, pentru a fundamenta ipotezele și recomandările formulate în concluzii.

În cadrul susținerii publice, candidatul a utilizat în mod repetat termenul incorect „imperc” în locul formei corecte „empiric”, eroare care s-a menținut pe întreg parcursul prezentării orale. Această confuzie terminologică, de natură elementară, denotă nu doar o stăpânire precară a vocabularului științific de specialitate, ci și o insuficientă familiarizare cu fundamentele metodologice ale cercetării. Astfel de carențe lingvistice și conceptuale ridică serioase semne de întrebare privind nivelul de pregătire al doctorandului și confirmă că acesta nu întrunește, în forma actuală, exigențele academice necesare pentru acordarea titlului științific de doctor.

Doctorandul nu a operat modificări substanțiale sau coerente în teză, iar răspunsul la observațiile expertului este formal, defensiv și superficial. Multe dintre criticile esențiale precum conceptualizarea deficitară, lipsa aplicării metodologiei, incoerența stilistică, asumarea nejustificată a meritelor și inexistența unei analize critice, au rămas nerezolvate sau tratate doar declarativ, iar argumentele în acest sens au fost inserate într-un tabel (a se vedea mai jos). În consecință, teza nu corespunde standardelor științifice riguroase cerute pentru validare academică la nivel de doctorat.

În lumina celor expuse, se constată că doctorandul nu a operat modificări semnificative sau conforme cu cerințele academice în urma observațiilor expertului evaluator, iar modificările aduse sunt, în majoritate, de ordin formal sau declarativ, fără un impact real asupra conținutului științific, a cadrului metodologic sau a demonstrației teoretice. Teza nu întrunește standardele academice de coerență conceptuală, validitate metodologică și rigoare argumentativă necesare pentru acordarea titlului științific de doctor. În acest context, recomandăm respingerea acestei teze de doctorat în forma prezentată, aceasta necesitând o revizuire profundă, cu restructurarea completă a demersului științific și cu respectarea exigențelor în elaborarea unei lucrări de doctorat în domeniul științelor politice.

Nr.	Observația	Realizarea de către autor	Analiza modificărilor operate
1.	De respectat formatul titlului tezei conform Anexei 21.	A fost completat titlul tezei conform Anexei 21: a fost indicat CZU pe foaia de titlu, s-a eliminat cuvântul „specialitatea” și a fost modificată denumirea în „cifru și denumirea specialității”, iar „Autor” a devenit „Autorul”.	Modificările au fost realizate strict la nivel formal și de redactare. Nu se poate vorbi de o contribuție substanțială, dar cerința a fost respectată tehnic.
2.	De reformulat „Scopul lucrării” în conformitate cu cerințele pentru o teză de doctorat.	Scopul lucrării a fost reformulat pentru a corespunde cerințelor unei teze doctorale, evitând formulările la persoana I. Obiectivele au fost reformulate în același sens (pag. 14).	Reformularea scopului este superficială, păstrând aceeași idee de fond fără o reconceptualizare riguroasă. Obiectivele nu reflectă un progres teoretic clar definit.
3.	De redenumit elementul „Problema științifică importantă soluționată” în „Rezultatul/rezultatele obținute...”.	A fost redenumit elementul „Problema științifică importantă soluționată” în toate locurile relevante („Adnotări” în română, engleză, rusă și în Introducere) cu formularea: „Rezultatul/rezultatele obținute care contribuie la soluționarea unei probleme științifice importante”.	Modificarea este una terminologică, fără modificări reale în conținutul teoretic sau în structurarea contribuției științifice proprii.
4.	De revăzut „Ipoteza/tezele cercetării”.	Ipoteza a fost reformulată pentru a exprima mai clar abordarea sistemică și caracterul emergent al controlului civil asupra FA din RM în contextul democratizării și aderării la UE (pag. 14).	Ipoteza nu este operaționalizată în lucrare, iar formularea rămâne vagă și generală, fără a genera variabile de lucru clare. Așa-zisa ipoteză de lucru formulată de autor reprezintă, în realitate, o teoremă normativă lipsită de caracterul fundamental al unei ipoteze științifice – testabilitatea. În lipsa unor variabile clar definite, a unei corelări cu metode aplicate și a unei susțineri prin date empirice, această ipoteză rămâne declarativă și neverificată. Concluziile tezei reiau, în formă prescriptivă, aceleași idei, fără a demonstra validitatea relației cauzale presupuse între implicarea civilă și nivelul de securitate/democratizare. Astfel, se constată o incongruență între ipoteza declarată, metodologia invocată și rezultatele obținute, ceea ce reduce valoarea demonstrativă a cercetării.
5.	De exclus publicațiile autorului din	Publicațiile din perioada 2012–2014 au fost eliminate din secțiunea „Implementarea rezultatelor	Deși cerința a fost respectată, argumentul privind aplicabilitatea practică nu este susținut cu dovezi

	compartimentul „Implementarea rezultatelor obținute”.	obținute”, conform recomandării, chiar dacă autorul menționează că o parte din idei au fost aplicate în perioada mandatului său ministerial (pag. 17).	documentare relevante.
6.	Nu este corectă sintagma „Sumarul compartimentelor tezei”.	Sintagma „Sumarul compartimentelor tezei” a fost înlocuită cu „Sumarul capitolelor tezei”, respectând formularea corectă conform Ghidului ANACEC (P.p. 17–18).	Modificarea este una pur formală și nu implică restructurarea efectivă a conținutului sau a logicii capitolelor.
7.	De clarificat și definit termenii-cheie într-un glosar sau la prima lor mențiune.	Termenii-cheie precum „control”, „civil”, „civil-democratic” au fost definiți în mod explicit în teza de doctorat (P.p. 31–33).	Definițiile furnizate sunt sumare și nu sunt ancorate în literatura științifică de referință. Lipsesc delimitările conceptuale riguroase. Deși autorul declară că a definit conceptele de bază („control”, „civil”, „control civil-democratic”), prezentarea acestora este fragmentară, difuză și lipsită de o formulare operațională unitară. Definițiile sunt diseminate în diferite pagini ale tezei, fără o structurare clară sau un aparat conceptual sistematic. Pentru asigurarea rigurozității teoretice, autorul putea elabora spre exemplu un tabel conceptual sintetic (termen – definiție – sursă), cu integrarea acestuia într-o subsecțiune distinctă a cadrului teoretic și cu trimitere directă la autori relevanți din literatura internațională de specialitate.
8.	De specificat și justificat metodele utilizate în lucrare, cu exemple concrete.	Au fost specificate și justificate metodele utilizate, în special în „Sinteza metodologiei de cercetare” din Introducere (P.p. 15–16).	Prezentarea metodelor este formală, schematică, lipsită de ancorare într-un proces aplicativ coerent, iar autorul nu oferă exemple detaliate privind aplicarea lor concretă în analiză. Enumerarea extensivă a metodelor, de la analiza și sinteza factorială la metode behavioriste, nu este susținută de exemple de aplicare concretă, ceea ce sugerează un eclecticism metodologic fără coerență operațională. Nu sunt identificate clar unitățile de analiză, procedurile și metodele de validare a datelor empirice (interviu, documente, studii de caz). Justificarea utilizării metodelor se limitează la afirmații generice despre „caracterul multidisciplinar al subiectului”, fără argumente epistemologice sau

			practice solide. Astfel, componenta metodologică a lucrării rămâne insuficient fundamentată și aplicată, afectând credibilitatea rezultatelor și a concluziilor formulate.
9.	De aprofundat analiza literaturii de specialitate și integrarea analizei critice detaliate.	Autorul afirmă că a aprofundat analiza literaturii de specialitate și a integrat o analiză critică detaliată în capitolul I.	Literatura utilizată este în continuare preponderent descriptivă, iar analiza critică a teoriilor relevante lipsește. De exemplu, nu este clar cum autorul susține că a analizat studiul acestor autori, dacă nu și-a expus poziția în raport cu contribuțiile acestora: „Aurel Croissant și David Kuehn analizează procesul de reformare a sistemului de apărare și a politicii militare în noile state democratizate, prin abordarea controlului civil emergent (sau eșuat) asupra FA [169]” Nu se evidențiază poziția proprie a autorului nici față de divergențele teoretice.
10.	De detaliat expunerea asupra metodologiei alese și aplicate.	Au fost descrise metodele descriptiv-istorică și structural-funcțională și aplicarea acestora în analiza comparativă și documentară a controlului civil democratic (pag. 19 și 95).	Prezentarea metodologiei rămâne necoroborată cu rezultatele cercetării; analiza metodologică este declarativă și nu este susținută empiric. Deși autorul susține că a utilizat un set vast de metode interdisciplinare (istoricism, analiza de conținut, studiu de caz etc.), acestea nu sunt corelate clar cu rezultatele obținute, nici integrate într-un cadru aplicativ verificabil. Prezentarea metodologică are un caracter descriptiv general, fără susținere empirică concretă. În plus, metodele menționate nu sunt urmărite sau explicate în raport cu ipotezele sau obiectivele tezei. Această incongruență între discursul metodologic și aplicația sa practică reduce transparența cercetării, aspect esențial pentru validarea științifică a concluziilor.
11.	De realizat o analiză critică a documentelor cu relevanță directă pentru teză.	Analiza critică a documentelor naționale relevante pentru controlul civil democratic asupra sectorului de securitate și apărare a fost inclusă în subcapitolul 3.3, unde sunt analizate documentele	Autorul afirmă că a realizat o analiză critică, dar secțiunea menționată este predominant narativ-descriptivă. Lipsesc abordări critice propriu-zise sau contrastarea poziției autorului față de documentele

		strategice începând cu Constituția RM până la SSN aprobată la finele anului 2023 (P.p. 95–118).	analizate. Se evită asumarea unei poziții evaluative în raport cu inconsistențele sau carențele acestor documente, ceea ce denotă conformism și superficialitate analitică.
12.	De îmbunătățit legătura dintre fundamentul teoretic și aplicațiile practice.	În scopul îmbunătățirii legăturii dintre fundamentul teoretic și aplicațiile practice specifice au fost clarificate definițiile de bază, în special cele ce țin de dimensiunea controlului civil democratic asupra FA (P.p. 32,33), securitate națională, etc. Adicional au fost folosite metode de cercetare cantitative, cât și calitative pentru a susține legătura dintre teorie și practică, oferind o imagine mai completă a subiectului.(pag.97) De asemenea, în capitolele tezei sunt oferite exemple concrete ale unor state și modului în care teoria a fost aplicată în practică. A fost revizuită literatura de specialitate pentru a evidenția lacunele existente și oportunitățile de îmbunătățire.	Formularea este declarativă. Exemplele menționate sunt generale și nu probează o integrare sistematică între teorie și practică. Nu există corelări riguroase între conceptele teoretice și modul în care acestea sunt validate sau infirmate prin date. Se evită demonstrarea explicită a utilității teoriei în analiza fenomenelor concrete.
13.	De inclus studii de caz specifice care să ilustreze aplicațiile teoriei.	În Capitolul doi al lucrării sunt studiate modurile de implementare a controlului civil democratic asupra forțelor armate diferite state (România, SUA, Franța, Germania, etc.). În special studiul se axează pe atribuțiile legislativelor, guvernelor, puterilor judecătorești și implicarea în aceste procese a societății civile, inclusiv a reprezentantului poporului. (P.p. 55-74.)	Prezentarea acestor studii de caz nu se califică drept analize de caz propriu-zise. Lipsesc delimitările metodologice și criteriile comparative. Autorul recurge la descriere sumară a modelelor specifice altor state, fără să fundamenteze aplicabilitatea acestora în contexte relevante pentru Republica Moldova. Această evitare maschează lipsa unei analize originale și aplicative.
14.	De revizuit teza pentru a asigura coerența stilistică și unitatea.	În scopul asigurării coerenței stilistice și a unității lucrării au fost înlăturate unele lacune în folosirea termenilor specifici domeniului militar, a fost redactat stilul de citare pe parcursul lucrării și adăugate fraze de tranziție. Au fost reformulate concluziile cercetării pentru a reitera principalele puncte discutate și a accentua contribuțiile lucrării.	Modificările au fost de suprafață cu ajustări minime de limbaj fără o restructurare de fond a stilului de redactare. Teza analizată prezintă semne clare că modificările operate în urma lecturii de fond au fost superficiale, constând în ajustări minime de vocabular, fără reformulări structurale sau conceptuale. Persistă inconsecvențe terminologice, alternanțe de stil redactate de autori diferiți, și exprimări ambigue care afectează coerența și

			lizibilitatea lucrării. Concluziile nu depășesc nivelul unei sinteze descriptive, fără articularea unei perspective analitice proprii sau a unei contribuții teoretice originale. Aceste aspecte sugerează că teza a fost asistată parțial de alte persoane și nu reflectă integral capacitatea autorului de a integra, redacta și finaliza un demers științific complex.
15.	De verificat și corectat citările și referințele pentru a asigura acuratețea și relevanța.	Au fost verificate și corectate citările și referințele în scopul asigurării acurateții și relevanței. Ex. A fost corectată citarea cercetătorului Nicolae Chirtoacă la pp.28, 29. A fost corectată referința care menționa conducerea MA [În teza era referința bibliografică nr.268, dar realmente era nr.270] (P.p.128.)	Intervențiile punctuale asupra citărilor nu acoperă întreaga lucrare. Persistă referințe bibliografice vagi, surse neverificate sau fără ancorare în corpusul academic de referință. Constatăm că se evită în mod sistematic consolidarea bazei științifice.
16.	De furnizat detalii suplimentare despre designul cercetării și metodele aplicate.	Au fost specificate și justificate metodele utilizate în lucrare cu exemple concrete, în special în compartimentul „Sinteza metodologiei de cercetare” și în capitolul I (P.p. 10–53).	Autorul oferă o descriere declarativă a metodelor, fără o corelare sistematică între metodologie și rezultate. Exemplele invocate nu sunt detaliate, iar designul cercetării nu este demonstrat metodologic. Această prezentare evită standardele unei investigații științifice riguroase.
17.	De standardizat formatul de prezentare a datelor.	A fost standardizat formatul de prezentare a datelor, în special au fost standardizate tabelele din lucrare. (P.p. 172-179.)	Standardizarea tabelor este pur vizuală. Datele prezentate nu sunt interpretate coerent, nu există corelații între date și ipoteze, iar prezentarea statistică este slabă și nesusținută de explicații sau analize comparative.
18.	De inclus date sau studii care susțin afirmațiile teoretice.	Afirmațiile teoretice sunt redactate în Capitolul unu și sunt susținute de către studiile diferitor cercetători preponderent din SUA și alte vechi democrații, dar și unele studii relevante din Republica Moldova. Domeniul dat este puțin cercetat la noi în țară.	Referințele sunt invocate generic, fără trimitere la autori sau lucrări concrete. Se evită în mod sistematic citarea exactă și integrarea veritabilă a surselor în demersul teoretic, astfel, susținerile teoretice rămânând nefundamentate științific.
19.	De extins analiza comparativă prin aprofundarea diferențelor specifice.	În subcapitolul 2.2 au fost aduse argumente suplimentare pentru atribuțiile controlului civil democratic în diverse state.	Deși adaugă o expunere narativă, autorul nu propune o analiză comparativă reală. De asemenea lipsește o grilă de analiză sau un cadru de comparație aplicat sistematic, ceea ce trădează o evitare a unei confruntări analitice serioase.
20.	De uniformizat utilizarea termenilor	A fost uniformizată utilizarea termenilor specifici domeniului pentru a evita confuzia.	Uniformizarea terminologică nu este menținută coerent pe tot parcursul tezei, persistând confuzii și

	specifici domeniului.	În special, au fost redactați termenii Forțele Armate (FA), Armata Națională (AN), Ministerul Apărării (MA), relații civil-militare, control civil, control civil democratic.	suprapuneri între concepte. Lipsa unui glosar și a unui aparat conceptual clar indică o evitare a rigorii științifice.
21.	De integrat o secțiune care discută limitările studiului.	Lucrarea dată se limitează la cercetarea profundă a modului de dezvoltare a controlului civil democratic asupra FA ale Republicii Moldova (implicit Armata Națională și trupele de carabinieri), dar nu a tuturor structurilor, inclusiv celor cu statut special, din sistemul național de securitate și apărare. Cu toate acestea, majoritatea observațiilor și recomandărilor din această lucrare cu privire la relația dintre armată și societate sunt aplicabile, de asemenea, și în relațiile dintre alte structuri din domeniul de securitate și societate. Perioada de studiu cuprinde intervalul de timp inițierea procesului de construcție a FA după proclamarea independenței la 27 august 1991 și până în prezent. Cercetarea se bazează doar pe materiale culese din surse științifice, articole, interviuri, date statistice, observații personale ale autorului și alte materiale neclasificate. Limitările date nu au influențat negativ rezultatele cercetării, ba din contra, au canalizat eforturile pentru a atinge mai eficient scopul lucrării.	Autorul eludează responsabilitatea de a justifica limitările și nu oferă criterii obiective pentru excluderea altor structuri relevante. Această omisiune reduce valoarea aplicativă a cercetării și indică o evitare a analizei complexității reale a sistemului de securitate.
22.	De reformulat concluziile pe baza unei sinteze riguroase a datelor.	Concluziile fiecărui capitol au fost reformulate în urma unei sinteze riguroase a datelor colectate (pp. 53–54, 93–94, 136–137 și 141–142).	Așa-zisa „sinteză riguroasă” este de fapt o recapitulare narativă a conținutului, fără valoare analitică. Concluziile nu reflectă operaționalizarea ipotezelor și nu sunt corelate cu datele empirice. Se evită formularea de concluzii integrate și critice.
23.	De eliminat repetițiile și de concentrat pe argumente noi, relevante.	Au fost eliminate repetițiile, au fost adăugate argumente noi, consistente și relevante. 1. A fost eliminat paragraful cu referință la atribuțiile Președintelui Republicii Moldova din subcapitolul 2.2. Rolul instituțiilor puterii de stat și din sectorul asociativ în sistemul controlului civil democratic al forțelor armate (Pag. 81) fiindcă	Eliminările sunt minimale și vizează repetiții formale, nu fondul duplicării ideilor. Argumentele noi sunt sumar formulate, fără structurare logică și fără ancorare în concluzii. Evitarea restructurării reale este evidentă.

		acest subiect se regăsește și în subcapitolul 3.1. Instituționalizarea controlului civil democratic asupra Forțelor Armate ale Republicii Moldova (Pag.100); au fost adăugate argumente noi în exercitarea controlului civil democratic de către instituțiile statului și cele din domeniul asociativ și mass media (P.p. 76; 78; 79; 81; 82; etc); 2. A fost eliminată prima concluzie la Capitolul doi, care se regăsea și în concluziile Capitolului unu. (Pag. 53). 3. A fost eliminată din Capitolul „Concluzii generale și recomandări” repetarea sintagmei „Ideile științifice care au fost expuse pe paginile lucrării reflectă rezultatul activității autorului și au fost prezentate în șase publicații științifice, o monografie, au fost puse în discuție la trei foruri științifice naționale și internaționale” (Pag. 138) etc.	
24.	Necesită o discuție mai profundă și critică privind eficacitatea instituțiilor statului și sectorului asociativ.	A fost aprofundată discuția privind rolul și eficiența instituțiilor statului și sectorului asociativ, inclusiv reevaluarea critică a Parlamentului (pp. 75–77), Guvernului (pag. 78), sectorului asociativ (pp. 87–91).	Discuțiile invocate sunt descriptive, iar reevaluarea este mimată. Nu există analiză critică propriu-zisă asupra performanței instituționale. Lipsesc criterii de eficiență, instrumente de evaluare sau viziune comparativă. Este o evitare mascată de vocabular academic, adică autorul recurge la o strategie, frecvent întâlnită în teze sau articole științifice slab fundamentate, în care evită asumarea unei analize reale sau critice, dar compensează prin folosirea unor termeni tehnici, fraze elaborate și formulări de suprafață care imită stilul academic fără a livra conținutul substanțial corespunzător.
25.	Se recomandă expunerea textului în limbaj academic, nu publicistic.	Au fost revizuite expresiile, înlocuindu-se persoana I singular cu pluralul și persoana a III-a. Au fost adăugate construcții impersonale și pasive.	Transformarea stilistică este artificială și inegal aplicată. Persistă formulări personale în unele secțiuni, iar limbajul academic este imitat, nu interiorizat, ceea ce semnalează o problemă profundă de autenticitate și maturitate în redactarea științifică.

			Autorul copiază aparențele unui limbaj academic, adică preia expresii standard din alte lucrări, folosește termeni tehnici fără să-i stăpânească pe deplin, construiește fraze lungi, abstracte sau pasive, doar pentru a „da bine”. De exemplu „Cadrul instituțional de reglementare participativă este fundamentat pe premisele conceptuale ale demersurilor multidisciplinare în contextul actualității geopolitice regionale”. Aceasta este o frază care pare academică, dar nu are o teză clară, este vagă și nu comunică nici o informație verificabilă. De asemenea, autorul nu a integrat cu adevărat logica științifică a construcției frazei, cerințele de claritate, rigoare și argumentare, precum și specificitatea conceptuală și responsabilitatea epistemologică a fiecărei noțiuni folosite. Se observă o evitare a reformulării riguroase în întreaga teză.
26.	De reevaluat și aliniat obiectivele cercetării cu metodele și principiile aplicate.	Obiectivele au fost reevaluate și corelate cu metodele și principiile aplicate efectiv (pag. 14).	Corelarea este superficială. Obiectivele rămân larg formulate, iar metodele invocate nu sunt aplicate coerent. Autorul evită integrarea obiectivelor în cadrul analitic, ceea ce subminează coerența cercetării.
27.	De indicat la compartimentul „Concluzii generale și recomandări” contribuțiile personale ale autorului, conform recomandărilor Ghidului ANACEC, după cum urmează: „descrierea contribuțiilor personale, cu	Conform recomandărilor, în Capitolul „Concluzii generale și recomandări” au fost indicate contribuțiile personale ale autorului, conform recomandărilor Ghidului ANACEC, după cum urmează: „descrierea contribuțiilor personale, cu sublinierea semnificației teoretice și valorii practice ale acestora, a impactului elaborărilor în dezvoltarea științei, economiei, educației, culturii etc. Pentru fiecare contribuție proprie, inclusă în cadrul capitolului „Concluzii generale și recomandări” au fost indicate numărul capitolului și numărul paragrafului în care se face trimitere. (P.p. 141, 142.)	Descrierea contribuțiilor este vagă, repetitivă și nu este cuantificabilă. Nu se pot distinge clar rezultatele originale. Este o conformare aparentă, dar autorul evită asumarea unor rezultate măsurabile și verificabile.

	sublinierea semnificației teoretice și valorii practice a acestora, a impactului elaborărilor în dezvoltarea științei, economiei, educației, culturii etc.; contribuțiile personale trebuie să fie măsurabile și să se regăsească în capitolele de bază ale tezei. Pentru fiecare contribuție proprie se recomandă a indica numărul capitolului și numărul paragrafului unde a fost dezvoltată”.		
28.	Teza trebuie supusă unei redactări stilistice și tehnice.	Teza a fost supusă unei redactări stilistice și tehnice, în conformitate cu Ghidul de redactare a tezelor doctorale.	Redactarea stilistică a fost parțial realizată, persistând formulări improprii, aliniamente incorecte și incoerențe între stiluri. Nu a fost respectat pe deplin standardul impus de Ghid. Se evită o rescriere temeinică a textului.